

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
 в Австрії:
 на цілий рік 20 кор
 на пів року 10 кор
 на чверть року 5 кор
 на місяць 1-70 кор
 За границею:
 на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року 8 рублів
 або 18 франків
 Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.
 Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дюбровського (Хоруничани). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.
 Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекаляції неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Грізне положенє в Угорщині.

(X) Політичне і парламентарне положенє в Угорщині заострило ся вельми, сойм розв'язано, бо зєдинена опозиція не хотіла в нічїм уступити. Се став певним доказом, що зєдинена опозиція пускає ся на ховзку дорогу, з котрої майже нема відвороту. Одначе на чолу опозиції висуває ся тепер гр. Юлій Андраші, котрий вже випер на дальшій плин Банфіого, випре мабуть і Кошута, наколи зовсім перейде до опозиційного табору, котрий не признає цлов-торгового союзу з Австрією з 1867 р., а стоїть на основі постанов революційного сойму з 1848 р., отже домагає ся лише особистої унії з Австрією. Зєдинена опозиція так певна побіди, що уявляє собі гр. Андрашого вже яко будучого міністра-президента, а до сеї побіди змагає найострійшими способами, хоч би навіть треба було викликати оружну ворохобню, до якої заохочують опозиційні дневники.

Одначе в останім часї становище опозиції ослабло через те, що кальвіністи виступили рішучо проти такого поступованя опозиції, називаючи їх роботу непатриотичною. Се перехилило знов католицких людочів на бік опозиції і они також становили на становищі постанов соймових з 1848 р. а тим спонукали примаса Васарого, що духовельству заборонив піддержувати опозиційних кандидатів. Між Мадярами настав отже страшний розлад, а се могло би вийти в користь гноблених Мадярами Румунів, Сасів, Словаків, Сербів і Русинів. Хоча опозиція в горі виглядає зєдиненя і творить спільний комітет виборчий з Ко-

шутом на чолі, одначе в широкіх верствах народних виринають особисті змаганя всяких кандидатів, котрі будуть себе взаїмно поборювати, бо католики не схотять голосувати на кальвініського кандидата і на оборот, а католицкі людочї не хотять знов жидівських кандидатів.

На супротия так розєднаної зєдиненої опозиції стоїть твердо ліберальне сторонництво правительственне, котре добре розуміє штку виборчу і длятого Тіса певний побіди, позаяк і соціалісти не будуть єму робити ніяких перепон, бо їх не обходять такі справи, як народні уступки, військові відзнаки і т. п.

Свято Івана Нечуя-Левіцького.

Київ, 2. січня 1905.

Бенкет.

Як вже доносив я Вам в попередній кореспонденції, дня 1. л. січня вечером після академії, устроєної в честь Ювілята, відбув ся бенкет, який своєю живістю вразив на всіх учасниках незвичайне враженє. З одної сторони був він продовженєм тих овацій, які стрінули Ювілята в часі академії, з другої був він величною маніфестацією на користь українського слова.

Ювілята привитано вже при вході на салю готелю «Continental» сердечними оплесками, почім заїла сотка учасників до богато заставлених столів, усталених в півколі. Голова «Артист. литерат. общества» д. Руский заявив, що на академії скінчила ся єго власть і що треба виврати нового голову на час треваня бенкету, на якого запропонував д. Науменка. Заслужений редактор «Кієвської Старини» прийняв провід, до

якого віввала єго громада одногосним окликом, почім почато відчитувати ще деякі адреси, що написли вечером. Щоби звеличати свято, забрав голос д. Шраг і в чудовій розмові вівзав учасників, щоби не запедбали хвилі, в якій всі народи в Росії домагають ся своїх прав і щоби сейчас уложено резолюції до комітету міністрів з просьбою о знесенє указу з р. 1876, що накладає кайдани на живе українське слово. Домаганє д. Шрага прийнято оваційно, почім вивязла ся широка дискусія на тему змісту резолюції, які ухвалено одногосно. На місці підписали резолюції всі присутні українські письменники і українська інтелігенція. З огляду, що в ріжних містах України піднято ту саму гадку, тож нема сумніву, що таких петицій вийде більше, а вручать їх міністрам спеціальна депутация. Коли в розмовах піднесено сей факт, що святе письмо, перекладене Ювілятом доси непечатане та що взагалі зборований друк святого письма на українській мові, Ювілят, чоловік незвичайно релігійний, промовив: «се страшно!» Др. Луценко з Одесси домагав ся візду письменників України для порішеня ріжних літературних питань та потреб. Молодий письменник Коваленко передав Ювілятові щирі поздоровленя від американської Русії, почім забрав голос дир. Борковский. Він вказав на шістьдесяті роки, коли молодіж руска в Галичині учила наших паночок, послугувати ся виключно рідною мовою. То саме повинні робити студенти на Україні, бо доки по українських хатах інтелігентів не загомонить в щоденнім ужитю українське слово, доси Україна не двигне ся. А вказуючи на роботу нашого духовельства в Галичині, бажав, щоби і на Україні духовельство було рівно патріотичне, а тоді організаційца праця пішла би скоршою ходою. Промову дир. Борковского прийнято з великою прихильністю. В імені львівських «Соколів» промовив п. Лопатинь-

Денис Угнівець.

Голодовий спорт.

(Конець).

Зза плечий княгині виглянуло новне, гладенько оголене лице мужчини літ до сорок, із шпакватим вусом. Очи його прижмурені: Брови стягнули ся. Товсті повікя кліпнули кілька разів добитливо.

— Правда... ошалів чоловік...

Петро хитав ся. Поява отсих непрошених гостей відбирала йому останню кряшку свідомости себе самого. Сили улетіли. Лаяв себе, що такий слабодух, вдохляк з нього... Ні, він мусить мати силу. Се тільки злудна гра фантазії.

— Пане, будьте ласкаві та положіть ся,— промовив лікар навнів приказуючо а навнів з просьбою. На його повнім лиці, як повня місяця три морщини: біля губ... носа... і біля вишних кутків очних... Такі неясні... скриті.

— Пане доктор... добре, коли я хорий, то положу ся... Згоджу ся і на се... Але чи не належало би і вам положити ся, що вигодували собі такий животик, що аж перегинати ся мусите, щоби єго унести.

Єї княжа милість при тих словах вийшла

з комнати, затраснувши в найбільшій огірченю за собою двері...

Іронія, що перше чаїла ся в кутках червоних, грубих губ лікаря, зникла. Не лишила сліду по собі. Зникло і допитливе кліпанє повіками.

— Нарваний... аж тепер ви мені подобали ся. Аж тепер маю незломну надію, що вас поконаю, бо я сам готов справити собі оттую втіху і дати апробату вашому спортові... Але перше ходіть по сюда... Він взяв з умивальниці зеркало і підійс Петрови.

— Гляньте... бачите, хто там?...

— Дійсно... Петро налякав ся. Се не він... не Нарваний... а блідий його труп... як сїрий напір насипаний брудним, тупим піском. Здавало ся, в жилах його нема кропельки крови. Очи блищали дико. Місто румянів — кунки сїрого попелу...

— Лікар слідив зворушенє його.

— А що?... Хто кого побідив?

— Я... і яко побідник, маю вам подати, пане доктор, деякі услія. Іменно, щоби ви вийшли з моєї комнати і зачинили за собою двері...

— Виповню їх... ось вам моя рука... Але на прощанє хоть лик чорної кави...

— Ха... ха... ха...

— Лікар здвигнув плечима. До побаченя вечером, пане Нарванай!... Бувайте здорові...

— Не трудіть ся більше, пане доктор...

— Петро відітхнув... Був сам на сам...

— Хвала ж Тобі, Господи, що ті причепи відчепили ся від мене.

Лі... ні... упав на канапу. В мить в очах йому почорніло, як би хто раптом чорну грубу плахту накинув на очи. В голові лопало. В устах палила жаром згага. Кілько разів віддихав, мусів добувати рештки сил, а за кожним відітхненєм упадав жолудок наче в безодню, ніби зелїзна, тяжка баба гепала з розмахом о скаменїле дно.

А на душу лягло пригнобленє і смугок...

Лежав мовчки... нерухомо... Млости... нудота... смугок... мука...

— Гляньте — бачите хто там?...

Сей... но... хотів налякати мене моім образом... Чом же не лякав мене давнійше... Яж був у нього з порадою два роки тому... на анемію... Чом не показав мені зеркала?... Чом не почестував мене чорною кавою... так... хоть ложкою теплої страви?...

— Ах... правда... відіслав мене до шпиталю... а там замкнули перед носом двері...

— Не було місця... все заняте...

Петро глянув тепер сам в зеркало. — Дивав ся... любував ся відбиткою власного труна...

— Який безкровний... жовтий труп... Дивний

Жа ялижку поручає від 37. літ і Жовий Рік ествуючий

ГОДИННИКАРСКО-ЮВІЛЕРСЬКИЙ МАГАЗИН у Львові, ул. Гетьманська ч. 4

ЮЛІЯНА ДОМБРОВСЬКОГО

брилянти, золоті і срібні вироби, заручинової перстїці, шлюбні обручки, будильники, всякі годинники у великій виборі з першорядних фабрик світових по найнижших цінах. (5-6)

ський, який вказував на їх практичну і патріотичну роботу та зложив від них щирій поклін Ювілятові. Немилим дісонансом була промова д-ра Трильовського, який звеличив вправді дир. Борковського як дуже чесного чоловіка, що пригорнув в своїм часі до гімназії, якої був директором, Стефаніка і Мартовича, прогнаних з інших, польських гімназій, однак не погодився з поглядом д-ра Борковського на ролю духовенства в Галичині, яке по его гадці, є лише клерикальне, ведене владиками, що є наскрізь Сьуґтами, або Василянками, що удають націоналів і під покривкою націоналізму ведуть нарід до клерикалізму. Против такого духовенства треба виступати на кождім кроці. Цікавішою була дальша часть промови д-ра Трильовського, в якій говорив про значінє «Січій» для розбудженя селянства, та інформував про житє американських Русинів, про яких Українці знають тому мало, бо цензура не допускає до них американських газет. З черги забрав голос др. Студинський, який промовив менше більше тими словами:

«З поля практичних рад та інформацій, які подали два мої передбесідники, я перейду на поле близше до моїх занять і симпатій, на поле літературне, а на вступі хіба, не в формі полеміки, але для вясненя факту зазначу, що найкрасним свідомством для значіня духовенства в житю народнім Галичини є се, що з поїської родини вийшов такий характер, як дир. Борковський а побіч него такий нестружений організатор «Січій», як др. Трильовський. (Сильні оплески). А коли маю перейти на поле літературне, то розкажу оповіданє, на позір звичайне, яке читав я недавно, а яке даєть ся дуже гарно примінити до нашого культурного житя.

«Оповіданє розказує, що молодий хлопець полюбив гарну, богату дівчину. Не раді були йому батько дівчини та єї брати, що сватали дівчину за богатого нелюба. І коли молодий хлопець йшов в полонину, щоби побачитись з своєю любовою, що в горах пильнувала батьківського стада, отець і сини напали на него і не пожалували єму стусанів. Ледви вирвав ся від них молодець, а вслід на ним гомоніли слова розгніваного батька: «Не ходи сюди, бо убемо тебе, а моя дочка хіба тоді буде твоєю, як найдеш иншу дорогу на єї високі гори-скали!» — «Не боюсь я вас, кликнув молодець, ві ваших стусанів, ні грізьб. Она буде моя, бо я завзятий, витривалий і сильний любовою!»... І зійшов хлопець на долину та не бачив дороги, по якій міг би дістатись до любові. Та не підляг він зневірі а почав вдирати ся по високій скалі. Здавало ся, що поховзне ся нога, що усунуть ся каміня, по яких він спинав ся і він повалить ся в глибину. Так ні! Як ланя вдирав ся він на верх скали, з якого віс ся єв свів єго любові. Ще хвиля і він лежить вже на верху скали, вдихаючи повітре, та держачись за серце, яке било ся так сильно з тяжкої утоми. «Се для тебе, шепче він,

бо ти моя, єдина!» За хвилю надійшов батько дівчини, здивовано глянув на молодця і кликнув: «Так ти тут! Слово сьвяте! Бери єї, она твоя! Ти завзятий, ти сильний любовою!»

На мене се оповіданє, робило велике вражінє, не лише ідеєю, але й тому, бо оно є образом житя нашого письменства на Україні. Зазнавали чимало стусанів від всяких званих й незваних батьків, від всяких проішених й непроішених, на жалє славянських братів, наші письменницї і письменники. Прогнани з дороги, якою ходять люди, вдирали ся они по стрімких скалах туди, куди їх звала українська ідея, до рога Україна. Сильні любовою з жаром кликали они: «Она буде моя, єдина, бо ми завзятї і витривалї!» І здобували они один камінець по другім та давали нам примір, йти все в гору, та в гору!.. І виділо їх чимало по темницях, на засланю, та нічо не зломало до останньої хвилі їх духа...»

Помянувши недавно померших письменників, Кониського, Граба, Старидкого, бесідник серед оваційних оплесків віддавав поіменно пошану присутнім письменникам і закінчив промову словами: «Поборете, лиш не зведірюйте ся в свої сили! Переборили ви вже не одно, а переборете й всякі нелюдські укази, прямуючи чим раз висше, а прийде час, що й ваші вороги скажуть вам: «Она ваша! Веріть ваші права, бо ви сильні любовою, бо ви витривалї й завзятї! В честь українських письменників підношу єю чарку!»

Дальший бесідник, др. Кормош, здоровив Ювілята від перемських Русинів, др. Загайкевич підніс тоаст в честь українського селянства, а др. Маковей інформував Українців про роботу на Буковині та підніс тоаст в честь «Литерат-артистичн. Общества», яке вже вдруге дало нагоду зійти ся широкій, українській громадї зі всіх земель та провести такі величні хвилі, як в часі ювілея Лисенка і Нечуя.

Останній промовив Ювілят, що ще раз дякував всім учасникам сьвята, а спеціально закордонним Русинам, що єго пошанували своїм приїздом та промовами.

Київ, 3. січня 1905.

Концерт.

Закінченє Нечуєвого сьвята в Київї становив концерт учеників школи ім. Лисенка. Школа містить ся повисше золотих воріт при ул. Подвальный ч. 15 в домі проф. Сікорєкого. Є се гарний дім, що містить в собі на долї 8 комнат, між ними одну салю більших розмірів і на горі 4 комнати. За вишайм платить Лисенко 1.800 рублів. Найнижша такса, яку оплачують ученики, вносять 80 рублів (отже не 75 корон, як у «Виснім музичнім Інститутї» у Львові). Школа числить 80 учеників і учениць. Концерт, який тут устроїв Лисенко, був пошаною не лише для Ювілята, але і для галицких гостей. Співано соля на баритон і бас, дует живочий, хори муже-

скі та мішані, все композиції Лисенка. Чудово віддав один з учеників Лисенка солю: «Гетьмани, гетьмани!» Я не знав, що подивляти більше, чи чудовий голос, чи умне фразованє, чи глибину чувства, з якою співак відспівав єю пасу. А що головно цїхує й хори Лисенка, се чувство, з яким они свівають і ясєне виговорюване слів. Колиб наші хори в Галичині в єєй спосіб співали, а крім того уміли такі ріан-а держати, як хор Лисенка, то мені здає ся, що замилуване до нашої пісні зросло би дуже сильно. Не обійшло ся і без деклямації, які виголошували Українці, а з наших земляків, Лев Лопатинський, щиро за се оплескуваний. Сам Лисенко заграв дві свої композиції, які викликували на учасниках глибоке вражінє. Після концерту отворено сумежні двері, а гостей, понад 200 осіб, запрошено до заставлених столів, на перекуску. Господар школи, д. Лисенко привитав спеціально галицких гостей, почім відвошено сердечні тоасти в честь Лисенка, Галичан, українського свідомого жіноцтва та студентів. Спеціально дескусія розвела ся над значінєм жіноцтва на Україні. Промовляли з України: Лисенко, Коваленко, Гринченко та один селянин, а з Галичини др. Студинський, дир. Борковський, др. Загайкевич і Бриттан. Промови робили незвичайно сильне вражінє. Розходячись, учасники подавали собі руки, що зідуть ся на археологічнім зїзді в Єкаторинославі в місяці серпні 1905 р., а Українці запрошували вже тепер закордонних Українців, щоби на відслонєнє памятника Шевченка в Київї в р. 1911 прибули не 15, але тисяч пятьсот учасників, які будуть бажаними гістьми.

На сїм кінчу мої вражіня. Звіти подавав я точно, пишучи їх кождої ночі під першим вражінєм, по гостинах, які звичайно кінчили ся о год. 2 тїй в ночі. О год. 4 тїй надрано вставав від пера, щоби 3—4 год. переспати ся. Здавсь мені, що я сповняв добре мій обовязок, до якого накликувала мене та цікавість, з якою Галичани вичікують кождої вістки про сьвято на Україні. Не знаю, чи всі мої вістки дійшли, тож додаю, що я вислав в неділю кореспонденційну карту (загальні вражіня з академії), в понеділок опис академії і вистави в театру (останне не мого пера), у вторник опис бенкеті, а нині, в середу отєї замітки. Замічу, що Україна, по страшних неудачах російського оружя в Азії надієсь значних перемін на лїпше у внутрі держави, хоть не жде поки що конституції. Вісти про капітуляцію Порт-Артура, оголошені офіціально у вторник рано, викликали між російською публікою глибоке депримуєче вражінє. Що Порт-Артур держав ся так довго, се заслуга не лише Стєссєля, але й хоробрости українських стрільців, які обслуговували гармати.

Япаньско-російска війна.

Услівя капітуляції.

Ген. Ноґі подав до Токіо дословно услівя капітуляції Порт-Артура. Ось они:

- 1) Всі войки, моряки і охотники, як також правительственні урядники, що належать до портартурскої залози, дістають ся до неволі.
- 2) Всі форти, батерії, воєнні кораблі і инші кораблі та судна, амуніція, конї, цїлий воєнний материял, всі правительственні будинки, як також всі предмети правительственної власности, переходять в посїданє япаньскої армії.
- 3) Як ґваранция додержаня тих обох услівій має служити се, що залози і батерії фортив Ічупан, Гаоантушан і Таантушан на горі, положений на полудневий схід, уступлять і піддадуть ся япаньскої армії.
- 4) Колиб було підозрінє, що російські войки або моряки схотять знищити предмети, вчислені в арт. 2., або їх теперішній стан змінити, тоді всі пересправи належить уважати небулими і япаньска армія відзискує свободну руку.
- 5) Російські війскові і маринарські власти мають виготовити і віддати япаньскої армії табелю, містячу спис портартурских фортифікацій і їхнє положєнє, як також мапу, виказуючу розміщенє морських і сухопутних мін, а також всіх инших небезпечних предметів; дальше табелю, подаючу назви і степені офіцірів, листу армії, воєнних кораблів, пароходів і инших суден, ли-

образ... як перґамін., без найменшого поліску... без каплі крови...

— От як би його виставити так на перворядній улици за вікно на виставку... Хто би на нього глянув?... Коби його можна поділити на стілько лиць, кілько є самолюбів-богачів... і поставити його в їх Ідальнях, на найвиднійше місце підчас обїду... місто овочів і ласциців...

Отєя ванясто біла кожа з темним заростом — розпелеханим волосєм... А ті очі в глибоких ямках окружені синїми обвідками... Ті блїді, зівалі губи... Той білє виритий голодом і болєм...

Чиб вони заїдали в моїм товаристві так смачно... випивали чанї запіненого шампана?...

Йому здавалось — він летить опирем по цїлому сьвітї, по всіх палатах, щирить зуби... видає блискавицї докору своїм поглядом... Розсїдає ся на столі і видирає срібні вилки з уст. Його оповиває пахуча пара печенї... уносить десь в безкраї омраченї, неясні. Ним шамотають зойки та глухі стони конаючих з голоду. Дикі прокляти, богохульства прошибають душу наскрізь тупими колами. Цїлі гори літають кругом його і ударяють о висхлого трупа. Потім обгортає його груба тьма. Мисля улітають кусочками безкровного мозку. Их розриває дикий голод.

Вся сьвідомість зникає, тільки некольний, невидимий білє уносить ся в пітьмі. Темрява не має границь... Вона довша від вічности... неспокійнійша від демоньского гураґану, котрим метзють осліплюючі блискавицї... Він добиває його... Одна блискавица падає в його душу... і запалює в ній некольний огонь...

Коло нього увивають ся демони і вбивають грубу колоду в його горло... тамують віддих...

— Геть демони!... Ще хвильку кричать вони... а рурка перелізе гортань...

Петро відчинив повіки... Його дусять... Він кричить... реве як дикий бик, припечений розваленою штабою...

— Геть від мене!... кати... Де я?... розбійники...

— Спокійно... мій синку... Вільнійше... — Добре... на тепер досить... — Стривай, голубчику... відхочеть ся тобі такі спорти заводити...

Звільна колода випала з гортанки... Петро лежить в Кульпаркові... Його кормлять вже шестий день силою...

Краків — Забрє. 8. IX. 1904.

сту вояків і вкінці листу цивільних осіб, їх число, пол, походження і занятя.

6) Всяке оружє, разом з сим, яке люди носять при собі, амуніція, воєнні матеріали, правительственні будинки, предмети правительственної власности, воєнні кораблі і інші разом з їх змістом, з винятком приватної власности, мають остати ся на своїм дотеперішнім місці, а комісарі російської і японської армії ухвалють децизію що до способу їх видачі.

7) Супроти хороброго опору, який російська залоза ставила японській армії, дозволяє ся офіцерам російської армії і флоту, як також урядникам армії і флоту задержати біле оружє і приватну власність, о скільки она безпосередно потрібна до життя і забрати се зі собою. Попередно вичислені офіцери, урядники і охотники, котрі письменно зобов'язують ся словом честі, що аж до покінчення війни не возьмуть за оружє і не сповнять жадного діла против інтересів Японії, одержуть позволенє повороту до вітчизни. Кожному офіцерови сухопутної армії і маринарки дозволяє ся забрати зі собою служачого, який рівнож мусить письменно зобов'язати ся словом честі, що здержить ся від участі в війні, а тоді випустить ся его на волю.

8) Підофіцери і рядові армії і флоту, як рівнож охотники можуть задержати свої мундїри і мають зібрати ся, разом зі своїми рухомими таборами і личною власністю в місці, яке Японці означають близше, де японські комісарі подадуть ще близші подробиці.

9) Санітарний корпус і доглядачів хорих, привалєжних до російської армії і флоту, Японці задержать так довго, доки їх услуги будуть потрібні до обходження хорих, ранених і полонених. В тім часі російський санітарний корпус і дозорці хорих будуть оставати під управою японського санітарного корпусу і японських доглядачів.

10) Постанова про книги, документи, фінансовий і міський заряд, як також про спорядженє потрібних документів, дотичаєх сего укладу, мають уложити ся в окремі умови, яка буде мати таку саму важність, як теперішній трактат.

11) Відносє сего трактату має стати виготовлений без проволоки і зараз таки по підписаню трактат входить в житє.

Цифри і подробиці.

Після заяв моряків, що на торпедівцях з Порт-Артура прибули до Чифу, гарнізон кріпости виносив з початку облоги 35.000 людей, з того полягло 11.000, а ранених або хорих є 16.500 людей. Решта 8.000 перебувала безнастанно в фортах і підземних казематах, а між ними більше чим 2.000 неспосібних до борби. В цілій залозі не було ні одного вояка, який не був би хоть раз ранений. Деякі по сім разів вертали в ряди, заосмотривши свої рани. Ті, що на окопах виконували службу, осліпли зовсім від вівтрів та блисків пукаючих шрапнелів. Канонада японська доходила до 60 гарматних стрілів на мінуту. Побут в шпиталях був правдивим пеклом. Оперовані без гаркози люди кричали людськими голосами; в салях валяв ся повідризувані части тіла, а всюду лила ся кров людська. Хорі діставали кінське м'ясо за страву. З офіцерів згинуло 65%, з 207 офіцерів маринарки остало всього тільки 20. Фактичне передаванє російського воєнного матеріалу і всіх заведень Порт-Артура в японські руки, розпочало ся — як доносить Ногі — вчера дня 4. січня рано. В дипломатичних кругах Європи, як і серед загальної опії Росії удержує ся пересвідченє, що упадок Порт-Артура не спричинить кінця війни. Росія двигне ся ще против Японії на суші і на морі, та аж доперва колиб і ті змаганя остали безуспішними, під напором загальної опії правительство буде мусіло витягнути руку до згоди.

НОВИНКИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат. Навеч. Рожд.; римо-кат. *Троє Королів*. — В суботу: руско-кат. *Рождество Христ.*; римо-кат. Валентина.

— 3 Печеніжина дістали ми в шкільних справах отвертий лист до Пана Плажка віцепрезидента ц. к. Ради шкіль

ної краювої: Уже майже рік минає, як горожани міста Печеніжина Дмитро Сметанюк, Іван Самокишин, Федор Соколишин, Стефан Грабовецкий, Михайло Бойчук, Лесь Віщук в імені цілої громади внесли письменну жалобу до ц. к. ради шкільної краювої у Львові в справі своєї школи в Печеніжині. В часі візитації школи в Печеніжині п. Матієва були ті самі лично у пана инспектора краювого і ту саму жалобу устно предложили, але той порадив їм внести на письмі, що ті зараз зробили. На письмі представили ц. к. радї шк. кр., що п. директор школи в Печеніжині налогово зацїває ся і не тільки в такім стані валяє ся по місті, але по п'яному приходить до класу на науку їх дітей. Підвладні старають ся наслідувати свого шефа і так в школі змісто науки згіршенє і деморалізація! Діти мають повно сьміху і забави з п'янцє. Недогризками яблук, затичками каламарів цїлюють в дримаючих на катедрі своїх просьвітєлїв як до шайби. Такі і ще страшніші річі, о котрих ту годі писати, наведено в тій жалобі, а наслідок був такий, що жалуючих ся тягано до ц. к. староства в Печеніжині, нерезлуховано і хоч не хоч протоколярно все стверджено. Ко-нець! Пан директор який був, такий є, ніхто му нічого не зробить, бо у п. старости добрий! Разом перемінили язык викладовий руский на польський і за то тепер по спенсіонованю окружного инспектора (Русина) поручив п. староста тому директорови провадженє ще і канцелярії ради шкільної. Зміни в школі не зроблено і на волос, хіба о стілько, що встарано ся о усунєнє загальнолюбленого катехита, котрий зі школи хотїв зробити школу, а не коршму (бо навіть жид председатель!) Найлучшим сьвідочством стану науки в школі печеніжинській був вислідок госпітації п. Матієва: „człgós podobnego jeszcze nie widzialem, niedbalstwo członków grona, zaco fan'e się w wiadomościach, nieznanosć metody etc.“ Вмісто 9 або 10 задач застав п. инспектор краєвий дві або жадної (госпітація в січні 1904). „Діти в IV класі не уміють навіть в'ятати ані без ошибки підписати ся. Минувшого року здавало десятюх учеників сеї школи з IV і V кл. вступний іспит до гімназії в Коломиї, та ані один з них не здав. То вже найлучше сьвідочтво о сій школі. Чи так дальше має бути? Може п. віцепрезидент о тм всім і не знають, бо інтересованих заступають шарокі плєчі!

— Читальня „Просьвіти“ на Личаківськім передмістї висвявє в Різдваї сьвята колядників по домах визначійших патріотів Личаківського передмістя. Сподїємось, що такі колядники будуть всюди радо прийяті, тимбільше що дохід з сеї коляди призначений на так гарну ціль, як заложенє школи анальфабетів при нашій Читальні. — Видїл.

— 3 «Академічної Громади». З нагоди надходячих сьвят пригадуємо нашій суспільности академічну кухню, яку наше товариство веде у своїм заряді. Здасть ся, що ніхто не буде оспорювати коєчности такої інституції. Міжтам ми боремо ся з дефіцитом і будемо мусіли замкнути нашу кухню, если наша суспільність не прийде нам з матеріальною підмогою. Суспільність наша складає тисячі корон на всякі інші народні цїли, тож думаємо, не полищать без підмоги і нашої інституції, котра, по нашій думці, може не менше є важною чим інші інституції. Сподїємось отже, що суспільність наша на сьвятій вечір не помине і нашої інституції, так корисної і коєчної для нашої академічної молодїки. — Всякі датки просимо слати на адресу: Нестор Церкевич, студ. прав. Львів, «Академічна Громада», Ринок ч. 10. — За Видїл: *Іван Яримович*, голова. *Бруно Гіжовський*, господар.

— 3 Тернополя доносить нам, що тамошній «Сокил» устроює дня 15. с. м. в роковини св.го заложєня гімнастичний попис. Програму подамо небавом.

— 3 Бучача пишуть нам: отсим маємо честь повідомити всіх Ва. членів тов-в «Руска Бєсїда» в Бучачі, що звичайні загальні збори тогож товариства відбудуть ся дня 12. н. ст. січня 1905 о год. 7. вечєром з отсим порядком денним: 1) Відчитанє протоколу з послїдних зборів. 2) Звіт уступаючого Видїлу. 3) Звіт касовий. 4) Уложєнє і затвердженє бюджету на рік адм. 1905. 5) Вибір голови і заступника. 6) Вибір Видїлу. 7) Підприєммерата часописий. 8) Ваєсеня і інтерпереляція. О численну участь просимо. — За Видїл: *В. І. Масляк*, голова. *Л. І. Балюцкий*, секретар.

— Баль «Академічної Громади». У вівторок дня 7. лютого с. р. устроює тов-о «Академічна Громада» у Львові величаві вечерниці з танцями в великій салі «Народного Дому». Стрій для пань вечерковий або народний, для мужчан бальвий. Музика 80. п. п. під управою капельника п. Фрїдріха. Запросини уже рєзсилають ся. Влизпу вістку подамо по сьвятах. Комітет звертаєсь до всіх Товаришів, що розїхались на сьвята, щоби зволили надсилати точні адреси своїх знакомих на адресу: Комітет вечерковий тов. «Академічна Громада» у Львові, Ринок ч. 10. — Комітет.

— Пожарний «Сокил» в Вербятині, бучацького повіта, засновано на статуті львівського «Сокола». Ц. к. намїсництво затвердило вже статут.

— Архїкнязь Йосиф — як доносять з Реки — так тяжко занедужав, що лікарі боять ся катастрофи.

— Ілюмінація і компромітація. На зазив вшехпольського органу до ілюмінації Львова з нагоди упадку Порт-Артура засьвітило вчера вечером по одній сьвічці кілька боязливих жидків, аби їм шиб не повибивано. Проектований похід польських гімназистів також не удав ся, бо Вієк powy не зволив їм позичити японської фани. Гімназисти, в числі до его пів-голов, надармо намерзли ся під локалєм редакції Вієк-у, почім з розпуки відспівали під памятником Міцкевича якусь революційну пісоньку, крикнули кілька разів «банзай» і розїшли ся.

— Жертва жидівського обманства. З Бережан доносять: В маю 1904 р. продав господар з Конох Іван Колесник на ярмарці в Помор'ях жидови Маркусови Вончови і его компаніонам з Кального корову за 48 злр. Ту корову відпродали жиди сейчас господарєви з Кального Іванови Лисови за 53 злр. По двох місяцях зголосив ся Вонч до Колесника і зажадав від него звороту грошей за корову, котра небавом погнїбла у Лиса, а він мусьть єму також звернути гроші. Колесник не хотїв звернути грошей, бо одно що їх не мав, а по друге, що жид зголосив ся за пізно. Тодї жид обжалував Колесника в судї в Зборові, а адвокат Вонча повів так справу, що Колесника засуджено на зворот грошей за корову і на заплату судових коштів, разом в квоті 73 злр. Сьвідком жиди був Іван Лис, у котрого корова погнїбла. Колесник не мав готових грошей, тому підписав жидови вексель на 73 злр., котрі мав заплатити до лат. Різдва По повороті зі Зборова до Конох почав Колесник придумувати над тим, відки взяти би грошей на заплату векся і хотїв продати морг ґрунту, хоч всего мав півчверта морга, а при тім численну родину. Чутка про продаж ґрунту розійшла ся скоро по сусїдних селах, а наслідком сего люди з Конох донесли Колесникови, що жид Вонч его надув, бо корова у Лиса здорова заїдає пашу. Тодї Колесник пішов до Кального і зайшов до Лиса, де пересьвідчив ся, що дійсно его давна коровиця живє і ще привела на свїт телятко. Колесник розповів про то місцевому вїтові і дістав від него і від оглядача худоби потвердженє дотичного факту. На тій основі Колесник вніє жалобу до окружного суду в Золочєві.

— Сьміх. Revue Mondiale замістила статью про сьміх і в ній дїють сьміх на пять родїв, після самозвуків а, е, і, о, у. Кожний рід сьміху відповїдає хвилевому настроєви і признакам характеру. Люди, що сьміють ся в самозвуді а-а а, є отверті і щирі, в тонї е-е-е, флєгматичні, сьокійні і наклїнні до меланхолії. Сьміхи в самозвуді і-і-і є симпатичні, бо се є сьміх дитячий, характерів наївних і склонних до уяглости. В самозвуді о-о-о сьміють ся люди з характером сильним і сьмїлим, а в тонї у-у-у несимїсти і мізантро пи.

— Страйк на Кавказі. В урядовім дневнику «Кавказ» оголошено отсей комуїкат: Дня 25. м. м. о 5. год. рано застрайкували робїтники промислових заведень. Страйкарі перервали телеграфїчні дроти і знищили машини в Каспійско-чорноморських робїтнях. В фабриці Бабікейбацьких робїтники також покинули роботу і випустили пару з кїтлів. В дальших днях безробітє почало ширити ся і огорнуло цїлий округ і місто Баку. Газети не виходять, бо складачі в переважнім числі покинули друкарні. Трамвазїй рух перерваний. Ватага балаканських робїтників нападає на фабрики і приневольє других страйкувати, а коли поаявить ся поліція, то агїтатори утікають. Досї не було біяток з поліцією, лише оводї страйкарі перестрїляли револьвером шпєлю одному з поліціянтїв.

— 3 залїзниць. На залїзничім шляху Лужанц-Залїзнички здержано рух поїздів на три дни. — На шляху локальних залїзниць Борки вел.-Грималів і Надвірнянське передмістє-Князьдвїр привершено рух поїздів.

Посмертні оповїстки

— Єєген Пігуляк, канд. філософії, син посла Пігуляка, помер в Чернівцях дня 30. грудня по довгій а тяжкій недужі, що перед часом скосила молодече жатє на 26. р. житя. Похорони відбули ся в вонедїлок при значній участі черновецької рускої громади. В. є. п.!

Наука, штука, література.

— Репертуар руского театру перебуваючого тепер у Львові (Саля «Гвізди» при ул. Францішканській). Нинї в четвер: першїй раз «На дні», сценя з два житя в 4 дїях М. Горького. В п'ятницю і в суботу представлєня не буде. — Початок представлєнь точно о 7½ год. вечєр.

— Від видавця музичного Калєндара на 1905 р. п. Р. Зарицького одержуємо се письмо: Рівноча

сно передаю на разі до рук комітету будови руско-народного театру у Львові з гори (100) сто корон, а то на рахунок сподіваного доходу з розпродажі музичних календарів. Всіх тих, котрим я розіслав власним коштом календарі, прошу уклінно о звороти переказів, як також о агітацію особливо між молодіжню, в цілі розповсюдження мого незвичайно дешевого видавництва, а призначеного на так благородну ціль, як будова руского народного театру у Львові. Пригадуєсь, що в книгарнях календарів нема. Можна замовляти пошт. переказами (1 K franco) виключно у мене: Р. Зарицький, Львів, Сикстуска 62. Для Львовян продають ся календарі в касі руского театру, в «Рускій Бесіді» і в «Сокільським Базарі».

Телеграми

з дня 5. січня.

Бунарешт. Король прийняв димісію ліберального кабінету Стурдзі і поручив провідникові консервативів Каотакуцеови утворити нове міністерство.

Відень. Державна рада має зібратися при кінці січня і займе ся рефундацією (69 міль.) і запомоговим законом.

Берлін. Berl. Tageblatt пише, що Австро-Угорщина наміряє устроїти демонстрацію флоту проти Туреччини, з тої причини, що Порта не хоче вдоволити жаданю Австрії що до підвищення числа македонської жандармерії.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні року просимо наших Вп. Передплатників о скорі відновлені передплати, зглядно о вирівнані залеглостей та о приєднувані нам нових передплатників.

Новим передплатникам будемо вислати часопис до руского Нового року даром.

ХРИСТИЯНСЬКИЙ КАЛЕНДАР МІСІОНАРЯ на 1905 р'к

коштує лише 50 сот., а з поштовою пересилкою 60 сот. Зміст багатий, ілюстрації гарні. При закупні більше примірників вельми значний опус. Висилає лише за готівку: *Видавництво Чина св. Василя В. в Жовкві.*

Ілюстровані переписні листки
новорічні і різдвяні
в великій виборі в «Сокільським Базарі»
у Львові, ул. Руска 1.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
від 1. до 16. січня 1904.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниця High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, ложі і I-рядні крісла можна їхати даром на представлені омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської каварні.

Лев Лопатинський.

ЯБЛОЧНИКАР

комедія в 1 акті, опрацьована після німецького.

Ціна 40 сот.

Набути можна в Ставропільській книгарні у Львові.

Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповідає з льотерійних пригод.

Ціна 30 сот.

Набути можна в Ставропільській книгарні.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішніх недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

Стация почтова
телегр. і зейн.
Unterthemenau.



Річний оборот
поверх
3.000 вагонів.



Унтертеменауска Фабрика виробів з глини ІВАНА КНЯЗЯ ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:
гарні плити вафель великого рода і витривалості на хідні і днірні, стайні, подпіри і т. п., дальше плити мозайкові в тисячах десенів від найпростішого до найбагатшого виконання (річ а продукция 15 мільонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д., подвійно поливані камінні рури, комини, ремісові рури, поливані цегли (сухопрасовані з найвищою витривалостію для палювих будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до викладання стін і фасад, блискучі плити, дахівки великого рода, натуральної крапки і поливані у всіх барвах, рури до дренування, кафлі до печей.
Ілюстровані ціни даром і оплатно.
Число робітників 700.

89(19—48)

Всілякі

КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення
провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

„Ще не вмерла Україна!“

Пісні патріотичні і народні,
зложив на фортеп'ян

ДЕНИС СІЧИНЬСКИЙ.

Часть I: Музика, Часть II: Текст. 152 пісень!
Накладом книгарні і складу нот А. Штаудахер і
спілка в Станиславові.

Ціна 6 корон.

Набути можна у видавців і в усіх книгарнях.
123(3—10)

ДО КАНАДИ



як і до всіх других заморських земель переправляє НАЙДЕШЕВШЕ
повсюди знакома фірма.

V. KARLSBERG

HAMBURG, Ferdinandstrasse 15.

Поки хто шифарту купить, нехай порівнає мої ціни з цінами агентів корабельних.

122(3—10)

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЕ І ПАШУ

проти огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаємності членів, то значить, звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. е 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодувань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1.013.691 кор. і уміщені в пунілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк кравий і каси ощадности.

АГЕНЦІЇ ДНІСТРА знаходять ся у всіх містах, містечках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенції господарям, де еще на більший округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЄ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві краківським; власну провізію від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродійні ціли; тому на жите обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“
у Львові, ринок 10, в домі «Просвіти».